

IN MEMORIAM

Mihajlo Đ. Ristić

Još jedan veteran napustio je naše redove: dne 25. 12. 1975. umro je iznenada Mihajlo — Mika Ristić, zaljubljenik i fanatik slatkovodnog ribarstva.

Zaista, ne poznajem još jednoga među nama, čiji je život u tolikoj mjeri bio ispunjen slatkovodnim ribarstvom, kao što je bio život Mike Ristića.

Rođen je 22. maja 1909. godine na samoj obali Save u Beogradu, u brodogradilištu na Čukarici, u brodarско-ladarskoj obitelji.

Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Beogradu. Odmah po maturi 1927. godine odlazi u Njemačku na studije brodogradnje i tehnike. Tu ostaje dvije godine, no zbog materijalnih neprilika vraća se 1929. godine u zemlju i nastavlja studije na Tehničkom fakultetu u Beogradu, te 1931. godine apsolvirá. Zbog sukoba s jednim profesorom ne završava taj studij, nego prelazi na Poljoprivredno-šumarski fakultet u Zemunu, gdje također apsolvirá, a ni tu ne diplomira.

Još po povratku iz Njemačke, 1930. godine, počinje da se bavi prvo amaterskim ribolovom, da bi se ovom pozivu, kao jedinom izvoru svojih prihoda, potpuno posvetio od novembra 1932. godine — potpuno profesionalno. U ovaj ribolov uvodi ga praktično akademik prof. dr Mihajlo Petrović — »Alas«, pionir ribarstva Srbije, a akademik prof. dr Siniša Stanković uvodi ga u teoretski dio ribarstva, isprva kao prijatelj, a kasnije i kao profesor ribarstva na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Beogradu.

U obavljanju profesionalnog ribolova imao je jaku i odlično opremljenu ekipu profesionalnih ribara iz Beograda, Zemuna i Pančeva, s kojom je lovio ribu po čitavom toku Save i Dunava, te postaje majstorom riječnog ribolova.

1933. godine kupuje u Makiškom ritu dva manja ribnjaka («Viliam») od oko 10 hektara, te se, pored ribolova na otvorenim vodama, počinje baviti i uzgojem riba. Osnivanjem ribarskog poduzeća »Jugoriba«

u Beogradu, sa širokom ribarsko-privrednom djelatnošću, postaje tehnički i stručni savjetnik tog poduzeća.

1934. godine sa svojim drugovima ribarima osniva prvu ribarsku zadrugu u Srbiji — »Beogradsku ribarsku zadrugu« — te tako postaje njen osnivač i predsjednik. Nekoliko godina radi na razvijanju ribarskog zadrugarstva u Jugoslaviji, a 1936. g. postaje potpredsjednik Saveza ribarskih zadruga Jugoslavije.

Po osnivanju Odsjeka za ribarstvo pri Ministarstvu poljoprivrede 1936. godine, pozvan je od strane dr Mužinića i dr Prohaske na rad u taj Odsjek u svojstvu stručnog saradnika — referenta.

Zajedno sa prof. dr S. Stankovićem i dr S. Mužinićem radi na donošenju prvog Zakona o slatkovodnom ribarstvu bivše Jugoslavije, organizira privredni ribolov, osobito zadružni, zaštitu ribarstva, njegovo unapređenje, te radi samostalno na organizaciji prvog katastra ribolovnih voda Jugoslavije. Kao upravnik i rukovodilac organizira prvu izložbu ribarstva 1938. godine u Beogradu, u sklopu prve međunarodne ribarske konferencije podunavskih zemalja, a 1939. godine i drugu veliku izložbu u Nišu. Veoma je aktivan na izradi projekata za nove ribnjake u Srbiji (Tumane, Žiča, Veliko blato), kao i na realizaciji izgradnje pastrvskih mrestilišta u Krupi i Vidrovanu. Učestvuje aktivno na suzbijanju pri prvoj pojavi zarazne vodene bolesti u nas a naročito 1938. godine.

Za sav taj rad na razvoju ribarstva u bivšoj Jugoslaviji biran je za člana i sekretara Vrhovnog savjetodavnog odbora za ribarstvo pri Ministarstvu poljoprivrede.

Kao prvi pomoćnik i najbliži suradnik dr S. Mužinića, tadašnjeg šefa ribarstva, radi na organizaciji i formiranju Centralnog zavoda za ribarstvo, kao naučne ustanove i neprekidno prikuplja mlade kadrove, predlaže ih za stipendije i specijalizacije, te na taj način

uzdiže prve stručne kadrove, koji se i danas nalaze na ključnim mjestima u ribarstvu.

Sa prof. dr S. Stankovićem, dr S. Mužinićem, prof. J. Plančićem i Z. Talerom osniva 1938. godine Ribarsku književnu zadrugu, koja izdaje prvi stručni časopis »Ribarstvo«. Aktivni je suradnik lista od njegovog prvog broja i štampa veći broj stručnih radova i članaka, a 1937. godine Ministarstvo poljoprivrede štampa mu knjigu »Uputstva za praktično ribarstvo«.

Do početka rata radi na praćenju migracije riba, postavlja prve osnove ribarstva u akumulacionim jezerima (1938. — Grošnica) i sa prof. dr Stankovićem, dr Mužinićem i dr Stefanovićem vrši prve ogledne na vještačkom mrijestu kečige na Dunavu. Proučava prirodna plodišta riba na velikim rijekama, zaštićuje ih i sve do aprila 1941. godine rukovodi zaštitnom i kontrolnom službom, kao i službom unapređenja ribarstva u bivšoj Jugoslaviji.

Za kapitulacije Jugoslavije 1941. godine bio je, kao rezervni oficir, zarobljen od Njemaca i sve do kraja rata ostao u njemačkim zarobljeničkim logorima.

Po povratku iz logora, 1945. godine, postavljen je za upravnika nacionaliziranog ribnjaka »Ečka«, obnavlja ga, rekonstruira, sprema kadrove i postavlja suvremenu proizvodnju. Za taj rad nagrađen je i pohvaljen od Saveznog ministarstva poljoprivrede.

Juna mjeseca 1947. godine postavljen je za glavnog direktora Glavne direkcije za ribarstvo NR Srbije. U tom periodu osniva sva i sada postojeća ribarska gazdinstva u SR Srbiji, izrađuje sa suradnicima prvi petogodišnji plan razvoja ribarstva, stipendira veliki broj studenata biologije, poljoprivrede, veterine i kemije, te sprema nove ribarske stručne kadrove. 1946. godine osniva Nižu majstorsku školu u Belom Blatu, a 1948. Srednju ribarsku školu u Zrenjaninu za ribarske tehničare. Sa inž. Todorovićem, inž. Mitrovićem, i inž. Belosavićem projektira velik broj ribnjaka, a u režiji Glavne direkcije gradi ribnjak »Bačka« u Kolutu i potpuno rekonstruira i obnavlja ribnjak »Živača« u Sremskim Boljevcima. Na poziv vlade NR BiH radi konkretno na obnovi ribnjaka »Bardača« i »Saničani«.

Veliku pažnju posvećuje stvaranju stručne literature na našem jeziku, pa u okviru Glavne direkcije osniva poseban odbor za edicije. U tom periodu prevedena su na naš jezik najbolja djela i radovi iz ribarstva sa njemačkog i ruskog jezika (Šeperklaus, Isajev, Dorohov i dr.). Idejni je i praktički tvorac većine izložbi ribarstva u našoj zemlji, a posebno izložbe ribarstva FNRJ u Dizeldorfu, u okviru svjetske ribarske izložbe. Ova izložba dobila je prvu nagradu, a Mika visoku nagradu i medalju.

Kao organizator i stručnjak u ribarstvu, postavljan je na važna, odgovorna rukovodeća mjesta. Tako postaje načelnik uprave za ribarstvo Ministarstva poljoprivrede (1949.), glavni inženjer Generalne direkcije poljoprivrednih dobara (1950.), direktor Stanice za ribarstvo NR Srbije (1952.), direktor Zavoda za ribarstvo NR Srbije, gdje ostaje sve do 1956. godine, kada daje otkaz i odlazi za direktora kombinata »Ribarstvo« — Rijeka Crnojevića, a 1959. dolazi na dužnost

tehničkog direktora poduzeća »Šaran« u Novom Sadu.

Teško je u ovako kratkom nekrologu nabrojati sve radove i funkcije, koje je u svom plodnom životu obavljao Mika Ristić. On je bio osnivač i dugogodišnji rukovodilac naučno-istraživačke službe i službe unapređenja ribarstva u NRS. On je prvi u SFRJ postavio temelje ribarskoj industriji u slatkovodnom ribarstvu (osim Apatina) i dao nove tehnološke postupke preradi i konzerviranju ribe u ribarskoj industriji u Skadarskom i Dojranskom jezeru.

Učesnik je i delegat na mnogim međunarodnim skupovima o ribarstvu. Bio je delegat Akademijског savjeta FNRJ na limnološkom kongresu u Ganu (Belgija, 1950), gdje je u svom referatu prvi puta objavio osnovna tehnološka načela dvogodišnjeg uzgoja šarana. Od 1954. do 1956. godine bio je član Komiteta za proizvodnju Generalnog savjeta za ribarstvo Mediterana (FAO — Rim). Počeo je i završio pregovore sa FAO o tehničkoj pomoći slatkovodnom ribarstvu Jugoslavije i specijalizaciji naših stručnjaka.

Za svoj rad u ribarstvu odlikovan je ordenom rada sa srebrnim vijencem, više puta je nagrađivan i pohvaljivan, a od 1955. do 1959. bio je poslanik Narodne skupštine Crne Gore. Bio je nekoliko godina predsjednik i osnivač udruženja ribarskih privrednih organizacija Srbije, a jedan je od idejnih tvoraca Stručnog udruženja slatkovodnog ribarstva Jugoslavije i njegovog nasljednika današnjeg Poslovnog udruženja slatkovodnog ribarstva Jugoslavije.

Ubrzo poslije dolaska u Novi Sad započinj u njegove nevolje: infarkt za infarktom, pa upala pluća, tako da je svima izgledalo da je Mika Ristić zauvijek izgubljen za ribarstvo. No, tako nije mislio Mika. Njegova snažna narav, volja i energija ubrzo su ga izvukle iz bolničkih kreveta, pa i iz kućne njege, i Mika se opet aktivno uključuje u sva zbivanja u slatkovodnom ribarstvu. Čas je u Srbiji (PK »Beograd«), čas u Crnoj Gori (PK »13. jul«), čas u Hrvatskoj (suradnja sa Institutom za slatkovodno ribarstvo SRH) — planira, projektira, gradi, savjetuje.

I piše. U ovom periodu nakon bolesti napisao je velik broj izvrsnih radova koji su štampani u našem časopisu ili kao posebne knjige. Po odlasku u penziju zapeo je da sredi ogromnu dokumentaciju, prikupljenu za više od 40 godina rada, kakovu nema ni jedna ribarska naučna ustanova u zemlji. Ta dokumentacija omogućila mu je toliki broj kvalitetnih radova.

Takav je, eto' bio Mika: pun poleta, energije i ljubavi za ribarstvo.

Tako je i otišao: iznenada, naprečac, u pokretu u radu.

Izgubili smo još jednog neumornog pregaoca i nemara slatkovodnog ribarstva iz stare garde i zato je naša tuga još bolnija. Izgubili smo iskrenog druga i prijatelja, uvijek spremnog da pomogne, savjetuje i hrabri. Zato nam taj gubitak tako teško pada, zato je šteta od tog gubitka neprocjenjiva.

Neka je vječna slava drugu Miki Ristiću!

Njegovi drugovi, suborci i prijatelji sačuvat će ga u trajnoj uspomeni.

Dr Zlatko Livojević